

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงวิชัย ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖๐/๒๕๔๘

วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคชาติประชาชนไทย

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๘ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคชาติประชาชนไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ ได้ความว่า

เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคชาติประชาชนไทย เป็นพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มีคณะกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๕ คน โดยมีนายเครือเทพ พรหมสุวรรณ เป็นหัวหน้าพรรค และนายฉัฐพล ชันชไชย เป็นเลขาธิการพรรค ต่อมาเมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๖ พรรคชาติประชาชนไทย ได้มีหนังสือชี้แจงต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า การดำเนินการทางการเมืองของพรรคชาติประชาชนไทย ตั้งแต่มีการจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งเริ่มมาจากเจตนาและอุดมการณ์ด้วยความเสียสละและสุจริต และมีคำริจากคณะกรรมการบริหารพรรคเมื่อปลายปี ๒๕๔๕ ว่า มีจุดประสงค์ให้บรรดาสมาชิกพรรคได้เข้าใจการทำงานของรัฐบาล ซึ่งดำเนินไปในทิศทางที่ดีแล้วไม่จำเป็นต้องมีพรรคการเมืองหลาย ๆ พรรค หรือเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองใหญ่จนถึงระดับปานกลางที่ประสบความสำเร็จได้ทำงานเพื่อประเทศชาติได้อย่างเต็มที่ จึงขอให้มีการดำเนินการยุบเลิกพรรคตามมติคณะกรรมการบริหารพรรค ในคราวประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๖

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคชาติประชาชนไทยไม่ต้องการที่จะดำเนินกิจกรรมในทางการเมืองเนื่องจากไม่ได้รับความร่วมมือใด ๆ จากสมาชิกพรรค คณะกรรมการสาขาพรรค และคณะกรรมการบริหารพรรค จึงมีความต้องการที่จะยุบเลิกพรรคการเมือง แต่เนื่องจากข้อบังคับพรรคชาติประชาชนไทยไม่ได้กำหนดในเรื่องดังกล่าวไว้ หากพรรคชาติประชาชนไทยมีความประสงค์จะยุบพรรคการเมืองจะต้องเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคก่อน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะต้องกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรค โดยพรรคชาติประชาชนไทยได้ชี้แจงว่า

ไม่สามารถจัดให้มีการประชุมใหญ่ได้เนื่องจากไม่สามารถเชิญสมาชิกเข้าร่วมประชุมให้ครบองค์ประชุมได้ เพราะไม่ได้รับความร่วมมือจากสมาชิกพรรคและกรรมการบริหารพรรคบางคน จนกระทั่งการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค ครั้งที่ ๒/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๖ ได้มีมติให้ยุบเลิกพรรค เนื่องจากหากยังดำรงอยู่มีแต่จะทำให้เกิดปัญหามากขึ้น

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖ กำหนดให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง เมื่อได้รับแจ้งจากพรรคชาติประชาไทยว่า ไม่สามารถดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองได้เพราะไม่ได้รับความร่วมมือจากสมาชิกพรรคคณะกรรมการบริหารพรรคจึงได้มีมติยุบสาขาพรรคทุกสาขา ประกอบกับในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา พรรคชาติประชาไทย มีปัญหาในการดำเนินกิจการเป็นอย่างมาก เช่น การจัดทำงบการเงินประจำปี ๒๕๔๕ ไม่เป็นไปตามมาตรา ๔๐ ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ไปร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลปทุมวัน เพื่อขอให้ดำเนินการตามกฎหมายหากปล่อยให้พรรคชาติประชาไทยดำรงอยู่จะเป็นปัญหาของหัวหน้าพรรคและนายทะเบียนพรรคการเมือง ดังนั้น นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคชาติประชาไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๔)

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองให้พรรคชาติประชาไทยยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

พรรคชาติประชาไทยยื่นคำชี้แจงคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๗ ว่า ขณะนี้พรรคชาติประชาไทยมีสมาชิกเหลืออยู่ ๖ คน รวมทั้งหัวหน้าพรรคด้วย และพรรคชาติประชาไทย ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้ยุบเลิกพรรคชาติประชาไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒)

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องเพิ่มเติม ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๗ ว่า พรรคชาติประชาไทยแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองเพิ่มเติม จากการที่ได้ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคชาติประชาไทย เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๗ มีมติให้สมาชิกพรรคชาติประชาไทยทั้งหมด

พ้นจากสมาชิกภาพ ตามข้อบังคับพรรคชาติประชาไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๖๑ (๔) ยกเว้น นายเครือเทพ พรหมสุวรรณ นายเกียรติพล ยวนบุญย์ และนายธารินทร์ พิ๋วอ่อน นายทะเบียน พรรคการเมืองพิจารณาแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) บัญญัติให้พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุมีจำนวน สมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน และข้อบังคับพรรคชาติประชาไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๖๑ (๔) กำหนดให้สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงเมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคมีมติให้ออก มีเหตุที่จะให้ ยุบพรรคชาติประชาไทยนายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องเพิ่มเติมขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง ยุบพรรคชาติประชาไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม และคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ของพรรคชาติประชาไทยแล้วเห็นว่า มีปัญหาที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งให้ยุบพรรค ชาติประชาไทยเนื่องจากมีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของ นายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

พิจารณาแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) บัญญัติให้พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุมีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า เมื่อพรรคชาติประชาไทยมีมติให้สมาชิกพรรคชาติประชาไทยทั้งหมดพ้นจากสมาชิกภาพ ยกเว้นสมาชิกบางราย ทำให้พรรคชาติประชาไทยมีสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน ประกอบกับพรรคชาติประชาไทยไม่คัดค้านคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง กรณีจึงมีเหตุให้ยุบพรรคชาติประชาไทย ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ที่นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติประชาไทย ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๔) ไว้ด้วยนั้น เมื่อกรณีมีเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคชาติประชาไทย ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยให้ยุบพรรคชาติประชาไทย ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๔) อีก

โดยเหตุดังกล่าวข้างต้น จึงอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคชาติประชาไทย

วินิจฉัยให้ยุบพรรคชาติประชาไทย

นายปรีชา เถลิมนิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ